

10th week: Medical Czech: Doctor-patient communication. Instructions (TM 8). Grammar: Imperative (L 20).

IMPERATIV = !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Imperativ: giving instructions/orders

Irregular imperative

- jít – pojd' / te (sem) = come here x jdi / jděte // běž / te (tam) = go there
- přijít – přijd' / te
- stát – stůj / te (stát)
- být – bud' / te
- mít – měj / te mějte hezký den, mějte se dobře, mějte trpělivost,
- jíst / sníst – jez / te // sněž / te
- pomoz / te (pomoc) aj.

To form the imperative „they“ form is needed (kupujou, dělají, kouří). Drop the ending (kupuj-, dělaj-, kouř-). If what you get ends with

1) one consonant > use **no** ending to form informal imperativ, use **-TE** to form formal

oni berou – ber, berte (–, –te)

Minor exception

- d, t, n > **d', t', ň** = gets softened: oni jedou – jed**TE**, oni platí – plat**TE**, oni zapomenou – zapome**ŇTE**
- -ou- > **u** = oni kouří – kuř**TE**, oni koupí – kup**TE**

2) two consonants > use **-I** ending to form informal imperativ, use **-ETE** to form formal

oni zavřou – zavři, zavřete

Massive softening after: d, t, n, b, p, v, m; use **-ěte**:

- oni jdou – jdi, jděte
- oni čtou – čti, čtěte,
- oni začnou – začni, začněte
- oni vezmou – vezmi, vezměte
- oni spí – spi, spěte
- oni pozvou – pozvi, pozvěte
- all the verbs with „-nout“ (lehnout, sednout, vyhrnout, nadechnout, vydechnout...)

3) „dělají“ – „dělaj“

Change „dělaj“ to „dělej“ and follow 1)

oni dělají – dělej, dělejte

Medical instructions

Pojďte dál, posaďte se.	Come in, sit down.
Nebojte se, nebude to bolet.	Don't worry, this won't hurt a bit.
Bude to trochu nepříjemné, ale dá se to vydržet.	It will be rather unpleasant, but you can stand it.
Nebude to dlouho trvat.	It won't last long.

Hlava

Vyplázněte jazyk. (Ukažte mi jazyk.)	Put out your tongue.
Řekněte ááá.	Say aaah.
Nejdřív se vám podívám do krku.	Now, I am going to check your throat
Skousněte.	Put your teeth together.
Zavřete ústa.	Close your mouth.
Vypláchněte si.	Rinse out your mouth.
Polkněte.	Swallow.
Prohmatám vám uzliny.	I am going to feel your lymph nodes.
Zavřete oči.	Close your eyes.
Sundejte si brýle.	Take off your glasses.
Veďte si brýle.	Put on your glasses.
Čtěte písmena.	Read the letters.
Sledujte můj prst.	Watch my finger.
Ted vám poklepu na hlavu.	Now, I am going to tap on your head.
Řekněte, kdyby to bolelo.	Tell me if it hurts.

Krk

Ted vám vyšetřím krk.	Now, / am going to feel your neck.
Polkněte.	Swallow.
Dejte bradu na prsa.	Bring your chin to your chest.
Zakloňte hlavu.	Tilt your head backward.
Ukloňte (Dejte) hlavu doprava, teď doleva.	Tilt your head to the left, now to the right.
Otočte (Dejte) hlavu doprava, teď doleva.	Turn your head right, now left.
Zvedněte (Dejte) ramena k uším a povolte.	Raise your shoulders and relax.

Hrudník a záda

Sundejte si tričko, boty, brýle.	Take off your T-shirt, shoes, glasses.
Svlékněte se do spodního prádla.	Strip to your underwear.
Sedněte si. Lehněte si.	Take a seat. Lie down.
Lehněte si na záda.	Lie on your back.
Lehněte si na břicho.	Lie on your abdomen.
Lehněte si na pravý bok.	Lie on your right side.
Obraťte se na levý bok.	Roll over onto your left side.
Dejte ruce podél těla (dolt).	Put your arms alongside your body.
Předpažte.	Stretch your arms forward.
Zvedněte levou (pravou) ruku.	Raise your left (right) hand
Předkloňte se.	Bend forward.
Zakloňte se.	Lean backward.
Narovnejte se.	Straighten up.
Můžete stát rovně?	Can you stand straight?

Pokrčte (ohněte) koleno.	Bend your knee.
Otočte se doprava (doleva).	Turn to the right (left).
Vyhrňte si rukáv.	Roll up your sleeve.
Sevřete ruku v pěst.	Clench your fist.
Zhluboka se nadechněte. (Nádech, prosím.)	Take a deep breath.
Zadržte dech.	Nedýchejte. Hold it. Don't breathe.
Vydechněte. Výdech.	Breathe out.
Můžete se obléknout.	You can get dressed now.